

Asia: Lausuntopyyntö Pirkanmaan vaihemaakuntakaava

Pirkanmaan liitto
pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi

Lausunto

1 Johdanto

Pirkanmaan liitto pyytää Luonnonvarakeskukselta lausuntoa Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksesta. Vaihemaakuntakaavan teemana ovat elonkirjo ja energia. Luonnonvarakeskus on aiemmin lausunut kaavan luonnosvaiheesta.

2 Lausunto

Pyydettynä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Luonnonvarakeskuksen aiempi lausunto on ajankohtainen myös vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksesta.

Selostuksessa todetaan, että esimerkiksi riistalinnustoon liittyvät vaikutukset ovat luonteeltaan sellaisia, että näitä on tarkoituksenmukaista tarkastella varsinaisen hankesuunnittelun yhteydessä, kun mahdolliset voimalapaikat tiedetään. Sen sijaan esimerkiksi alueiden yhteisvaikutukset suurikokoisiin petolintuihin on tarpeen tunnistaa jo maakuntakaavatasolla. Tähän Luke huomauttaa, että mikäli energiantuotantoon liittyvä rakentaminen on maakuntatasolla laajaa, on syytä huomioida maakuntakaavassa, että se on silti myös kestävää esim. metsäkanalintujen osalta. Mikäli vaikutuksia syntyy, ne saattavat olla pitkäaikaisia. Esimerkiksi metsäkanalintujen osalta Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuisivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2020).

Luke huomauttaa aurinkoenergian osalta, että laajat rakennetut ja aidatut alueet rajoittavat erityisesti suurten nisäkkäiden kuten hirvien, peurojen, kauriiden ja suurpetojen liikkumista alueella etenkin, jos alue on sijoitettu metsäiseen ympäristöön. Aidatut alueet voivat myös heikentää isojen nisäkkäiden reviirien laatua ja aiheuttaa eläinten siirtymisiä toisille alueille tai muuttaa niiden vuotuisia vaellusreittejä. Hirvet ja peurat voivat jopa tunkeutua aitojen yli tai läpi voimala-alueille. Näin ollen on tärkeää selvittää isojen nisäkkäiden vaellusreitit ja reviirit suunnitelluilla aurinkovoima-alueilla. Kanalintujen ja muiden lintujen riskit aitatörmäyksiin ovat myös mahdollisia ja todennäköisiä.

Tiivis aurinkopaneelirakentaminen aiheuttaa varjostusta ja vaikuttaa laajalla alalla kenttäkerroksen kasvillisuuteen ja maaperään. Lisäksi on tärkeää huomioida aurinkopaneelien sekä huoltoteiden, ojitusten ja maanmuokkauksen mahdolliset vaikutukset valumavesiin ja haasteet vesien hallinnalle. Tarvittavan sähkönsiirron (ja sitä kautta erilaisten lineaarirakenteiden lisääntymisen) vaikutuksia tulisi myös tarkastella osana vaikutustapojen kokonaisuutta.

Monimuotoisuuden kannalta oletettavasti suurimmat mahdollisesti haitalliset vaikutukset tulevat olemaan metsäisiin ympäristöihin rakennetuissa aurinkovoima-alueissa. Yhteisvaikutusten arviointia (kaiken sellaisen maankäytön osalta, jotka osaltaan vaikuttavat alueiden pirstoutumiseen ja elinympäristöjen laatuun) onkin syytä tarkastella jo tässä vaiheessa huolellisemmin, kun suunnitellaan suuria kokonaisuuksia.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskuksen aiempi lausunto on ajankohtainen myös vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksesta. Aiempaan lausuntoon Luke lisää, että aurinkovoimaloiden osalta hankealueet ovat kokonaisuudessaan usein laajoja alueita, joissa tilaa ja siten eläinten liikkumista rajataan aidoin. Aurinkovoimalat lisäävät alueen pirstoutuneisuutta ja muutokset ovat pitkäaikaisia. Aurinkovoimaloiden vaikutuksia eläimistöön ei vielä tunneta hyvin, mutta voimaloilla saattaa olla joillekin lajeille muitakin vaikutuksia kuin elinympäristön menetys tai heikentyminen. Näiden elinympäristössä tapahtuvien muutosten lisäksi aurinkovoiman suunnittelussa tulee huomioida sähkönsiirtoon liittyvät seikat ja rakennusajan aiheuttama häiriö sekä huoltoteiden käytöstä aiheutuva häiriö myös rakennusvaiheen jälkeen. Yhteisvaikutusten arviointia (kaiken sellaisen maankäytön osalta, jotka osaltaan vaikuttavat alueiden pirstoutumiseen ja elinympäristöjen laatuun) onkin syytä tarkastella jo tässä vaiheessa huolellisemmin, kun suunnitellaan suuria kokonaisuuksia.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 03.05.2024 klo 13:37:11.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: